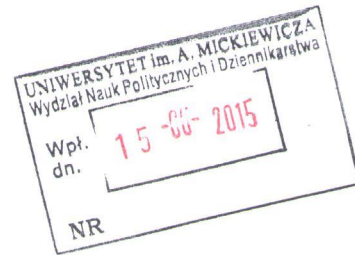

prof. dr hab. Konstanty Adam Wojtaszczyk
Instytut Europeistyki
Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgra Marcina Łukaszewskiego na temat:

**„Efektywność systemów politycznych demokratycznych mikropaństw europejskich na
przełomie XX i XXI wieku”**

Promotor: prof. dr hab. Tadeusz Wallas

Przedmiotowa praca jest godna zauważenia i pozytywnego przyjęcia co najmniej z kilku przyczyn:

- *mikropaństwami* w literaturze przedmiotu nie poświęca się zbyt dużej uwagi. Szczególnie dotyczy to literatury polskiej, która pokazuje swoisty deficyt i mimo wysiłków podejmowanych w ostatnim dwudziestoleciu ciągle jest to stwierdzenie aktualne, gdy tymczasem *mikropaństwa*, ze względu na swoją istotę stanowią znakomite laboratorium wysublimowanych badań dotyczących funkcjonowania mechanizmów ustrojowych, w tym demokracji lokalnej, procesów decyzyjnych, a także kształtowania pozycji państwa w stosunkach międzynarodowych,
- podjęcie przez doktoranta problemu efektywności systemów politycznych demokratycznych *mikropaństw* europejskich, w ten sposób Autor rozprawy już w tytule postawił problem, uciekając od tak rozpowszechnionego w ostatnich 10-leciach opisu,
- wyróżnienie efektywności, jako punktu odniesienia dla podejmowanych analiz wychodzi naprzeciw obniżaniu się, w realnym życiu politycznym efektywności czy też skuteczności systemów politycznych wobec wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych współczesnego świata,

- podjęcie tematu systemów politycznych demokratycznych *mikropaństw* europejskich stworzyło też szansę na wyartykułowanie i sformułowanie cech uniwersalnych, i specyficznych systemów ustrojowo-prawnych tych krajów,

Przechodząc do konkretnych problemów należy wskazać zarówno na pewne minusy recenzowanej pracy, jak i przeważające niewątpliwie nad nimi plusy.

Do najważniejszych wątpliwości należą określone kwestie proceduralne i merytoryczne. Są o w szczególności:

- brak przekonującego wytłumaczenia, że lepszym czynnikiem operacjonalizującym jest efektywność, a nie skuteczność, sprawność itp. pojęcie dobrze dobrane ale jego powiązanie z naukami ekonomicznymi wymagałoby dodatkowych uzasadnień, obok wymienionych na stronach 72 i nast,

- nie można zgodzić się z jednoznacznym stwierdzeniem na stronie 62 pracy, że wśród demokratycznych modeli systemu rządów funkcjonuje, na kontynencie europejskim, system prezydencki, jeżeli już to „półprezydencki”, „neoprezydencki”, „semi-prezydencki”. Dodatkowo należy stwierdzić mało precyzyjne sformułowania na stronach następnych dotyczące pojęć związanych z ustrojem państwa tj. forma czy system rządów, czy określenie federacji jako związku suwerennych państw, a nie państwa związkowego,

- wymieniono tylko niektóre przyczyny powstawania autonomii (strona 67),

- warunki efektywności poszczególnych systemów politycznych omawiane w rozdziale II i następnych powinny być poprzedzone bardziej precyzyjnym sformułowaniem tych warunków, które mogłyby być płaszczyznami kontekstualizmu dla porównań między analizowanymi systemami politycznymi,

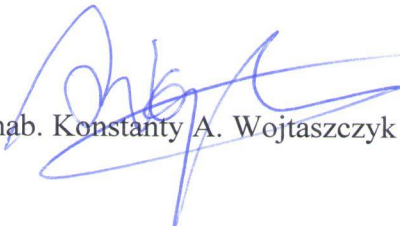
- przy omawianiu poszczególnych systemów politycznych rozdz. II-V, zaniedbano w dużym stopniu tytułową efektywność, zabrakło częściowych syntez związanych z poszczególnymi krajami,

- we wstępie nie sformułowano klasycznej hipotezy, nie jest jasne czym dla doktoranta jest hipoteza, a czym teza.

Rozprawę cechują jednak znaczące walory:

- doktorant dostarcza czytelnikowi nowej lub zaktualizowanej wiedzy o *mikropaństwach* europejskich na przełomie XX i XXI wieku,
- została usystematyzowana wiedza o mechanizmach ustrojowych tych państw,
- bardzo udany jest rozdział VI, w którym przy zastosowaniu metody porównawczej dokonano niezbędnego zestawienia warunków efektywności systemów politycznych. Należy jednoznacznie zaznaczyć, że w ujęciu strukturalno-funkcjonalnym, wyróżniane polityki są efektem funkcjonowania systemu politycznego, a nie oddzielone od niego.
- godne pochwalenia są tabele przyjęte w zakończeniu dotyczące warunków podnoszenia lub obniżania efektywności. Szkoda, że nie sporządzono też tabel o charakterze porównawczym między analizowanymi państwami,
- pracę oparto na zróżnicowanych i bogato cytowanych źródłach, zarówno polskich, jak i zagranicznych. włożono znaczący wysiłek w ich analizowanie.

W związku z powyższym nie mam żadnych wątpliwości, że kandydat spełnia wszystkie merytoryczne i proceduralne warunki zakwalifikowania się do następnych etapów postępowania doktorskiego.

prof. dr hab. Konstanty A. Wojtaszczyk

Warszawa, dnia 5 czerwca 2015 roku